
 <https://doi.org/10.31651/2524-2660-2023-2-24-31>

 <https://orcid.org/0000-0002-0264-7196>

СИТНІК Тетяна Іванівна

докторка педагогічних наук, завідувачка катедри гуманітарних дисциплін,
Черкаська медична академія
e-mail: tatyanakiryan@ukr.net

УДК 378.091.33-021.364:[811.161.2:61-051](045)

ВИКОРИСТАННЯ ТРЕНІНГУ ЯК ІНТЕРАКТИВНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУ- ВАННЯМ)» У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Статтю присвячено розкриттю теми використання тренінгу як інтерактивної технології навчання майбутніх медичних працівників з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)». У ній ґрунтовно з'ясовуються різноманітні підходи до трактування самого поняття «тренінг». З проведеного аналізу науково-педагогічної літератури з досліджуваної проблеми відомо, що воно науковцями розглядається у кількох аспектах, а саме: як організаційна форма навчального процесу, як інтерак-

тивний метод навчання, як новітня технологія, як система вправ і завдань з навчальної дисципліни тощо. Подано відому в наукових колах класифікацію тренінгів відповідно до таких ознак: мети (тренінги особистісного зростання, соціально-психологічні, бізнес-тренінги), цільової групи (корпоративний тренінг, відеотренінг, навчальний тренінг), тривалості (багатоденний, одноденний, півторагодинний тренінг). У статті акцентовано увагу на перевагах тренінгової технології над традиційною системою

навчання, до яких зараховують самостійне набуття студентами власного досвіду; дотримання ними спільно вироблених правил, самоконтролю; здійснення викладачами індивідуального, студентоцентрованого підходу; навчання через дію; демократичний, активно-позитивний, довірчо-діалогічний стиль комунікації суб'єктів освітнього процесу. З огляду на проаналізовані науково-педагогічні джерела, було зроблено висновки про те, що тренінг варто розглядати як ефективне поєднання організаційної форми освітнього процесу з інноваційною (інтерактивною) технологією навчання, особливо якщо це стосується практичних занять у вищій школі. Саме таким є курс «Українська мова (за професійним спрямуванням)» у медичних закладах вищої освіти. У статті на матеріалі системи вправ і завдань з цієї навчальної дисципліни аналізуються особливості використання тренінгу у практичній професійній підготовці майбутніх медичних працівників.

Ключові слова: тренінг; тренінгове навчання; тренінгова інтерактивна технологія; заняття з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)»; підготовка майбутніх медичних працівників; медичний заклад вищої освіти.

Постановка проблеми. Ефективне становлення майбутніх випускників закладів вищої освіти великою мірою залежить не лише від якості та глибини набутих фахових знань, а й від того, наскільки вони професійно зможуть їх реалізувати у складних швидкоплинних умовах своєї майбутньої діяльності.

На сучасному етапі суспільно-економічного розвитку країни фахівцю будь-якої галузі важливо мати сформовані навички для саморозвитку, уміння аналізувати і критично мислити, робити обґрунтовані висновки, прислухатись до думки та позицій колег, результативно працювати в команді та здійснювати успішну комунікацію, установлювати та підтримувати ділові контакти з партнерами, підлеглими та клієнтами. Є різні шляхи розв'язання цих важливих завдань, проте одним з ефективних способів може стати комбіноване викладання навчальних дисциплін у ЗВО на основі використання традиційних технологій навчання та новітніх, зокрема тренінгових. Це дасть змогу майбутнім фахівцям чітко уявляти свою майбутню професійну діяльність, мати у своєму арсеналі практичний матеріал для подальшого використання безпосередньо за місцем працевлаштування.

Різні аспекти методики використання тренінгу на заняттях у закладах вищої освіти представлені у багатьох працях вітчизняних науковців. Так, тренінгове навчання в закладі вищої освіти як умова особистісного та професійного зростання майбутніх фахівців порушується у наукових доробках Г. Тараненка, О. Поправко

[2], М. Афанасьева, Г. Полякової, Н. Романової [7]. Особливості використання тренінгових технологій у практиці підготовки майбутніх викладачів закладу вищої освіти представлено у статті В. Стинської, О. Карпенко [5]. Застосування тренінгових форм навчання у процесі навчання майбутніх фахівців подано у публікаціях В. Підгурської [6], А. Буряченко, Д. Гризоголазова, А. Славкової [4]. Роль соціально-психологічного тренінгу у формуванні комунікативної компетентності здобувачів освіти розкрито у науковій роботі В. Федорчука, М. Волощука [3].

Однак, проблема застосування тренінгу як інтерактивного методу навчання на заняттях з української мови (за професійним спрямуванням) у вищому медичному закладі не знайшло свого повного відображення в науковій літературі. Це і зумовило вибір теми цієї статті, метою якої є аналіз використання тренінгу та розробка рекомендацій щодо вдосконалення методики тренінгового методу у процесі мовної підготовки майбутніх медичних працівників.

Виклад основного матеріалу дослідження. Останнім часом за роки незалежності Української держави змінилися підходи до визначення результатів освітньої діяльності у ЗВО від засвоєння фундаментальних знань майбутніми фахівцями до формування реалізаційних здатностей (компетентностей) випускників, від процесу викладання до спільної (інтерактивної) взаємодії всіх учасників навчання, від фронтальних форм організації взаємодії суб'єктів освітнього процесу до індивідуальних та персональних, від лекційно-практичних занять до тренінгового навчання. Перед тим як з'ясувати сутність тренінгу як педагогічного явища, звернемось до трактування цього поняття.

В Академічному тлумачному словнику української мови наголошується на тому, що тренінг – це «тренування, а також спеціальний тренувальний режим» [1]. У сучасній вітчизняній педагогічній літературі цей термін використовується в кількох значеннях. Так, наприклад, Г. Тараненко, О. Поправко зазначають, що тренінг варто розглядати як навчальні заняття, що мають інтенсивний короткочасний характер та спрямовані на формування й розвиток у здобувачів освіти певних професійних навичок. Ці заняття будуються на посиленні мотивації особистості студентів щодо вдосконалення різних форм роботи у ході виконання практичних завдань [2, с. 154]. Автори вважають також, що тренінг є системою впливів, завдань, які покликані розвивати, формувати, здійснювати корекцію необхідних професійних якостей у здобу-

вачів освіти. Як організаційну форму тренінг подають і В. Федорчук та М. Волощук, підкреслюючи, що це різновид однієї з активних групових форм навчання за допомогою якої учасники набувають професійних навичок [3, с. 66].

Інший підхід до трактування поняття «тренінг» здійснюють А. Буряченко, Д. Гризоголазов, А. Славкова, які вважають, що це найпоширеніша інтерактивна технологія серед методів ігрового навчання, що ґрунтується на професійних контактах між суб'єктами навчання [4, с. 63]. В. Стинська та О. Карпенко розглядають тренінг як «систему найбільш раціональних способів досягнення педагогічної мети, наукова організація освітнього процесу й ефективні способи досягнення кінцевих освітньо-культурних цілей» [5, с. 174].

Досліджуючи проблему, пов'язану з використанням тренінгу у вітчизняній дидактиці, автори на основі всебічного аналізу наукової літератури зробили узагальнення щодо трактування цього поняття. Переважна більшість вчених тренінг визначають як технологію навчання, інші вважають його різновидом організаційної форми освітнього процесу, деякі дослідники трактують це поняття через інтерактивний метод навчання.

В. Підгурська тренінгові технології пропонує розглядати як «спеціально організовану й розгорнуту у часі процедуру навчання, під час якої реалізується уся система взаємозв'язків між цілями, задачами, змістом, ігровими та неігровими інтерактивними методами навчання, а також система зворотного зв'язку і корекції; як здобуття та засвоєння знань, формування і розвиток умінь, навичок, важливих якостей, ціннісних орієнтацій, компетентностей [6].

У науковій праці за загальною редакцією М. Афанасьєва [7] поняття тренінг розглядається у широкому та вузькому значеннях. У широкому – це проведення тренінгових занять, повноцінних самостійних тренінгів, використання тренінгових технологій, системи вправ і завдань на проведення яких спеціально відводиться певний аудиторний час у ЗВО. У вузькому значенні під тренінгом окремо розглядається і специфічний метод навчання (інтерактивний), і технологія, і самостійна система вправ і завдань із будь-якої навчальної дисципліни. Тренінг вирізняється тим, що він будується на моделюванні професійних ситуацій, наближених до реальних, вимагає від суб'єктів навчання активної комунікативної взаємодії та мобілізації інтелектуального і аналітичного потенціалу від учасників. Організація освітнього процесу

з використанням тренінгових технологій передбачає іншу, відмінну від традиційного навчання логіку проведення занять: від формування нового досвіду до його теоретичного узагальнення і осмислення через застосування, а не навпаки – від теорії до практики [4, с. 64]. Тренінг дає змогу здобувачам освіти закріпити і поглибити теоретичні знання та вдосконалити практичні навички, набуті ними у ході вивчення професійно-орієнтованих дисциплін.

З наукової літератури відомо, що існують різні класифікації тренінгів, які ґрунтують відповідно до їхньої мети, цільової групи, тривалості.

За метою тренінги поділяють на такі види:

– тренінги особистісного зростання, які покликані розв'язувати виявлені психологічні проблеми, пов'язані зі страхами, відсутності ефективних життєвих настанов, що перешкоджають самоусвідомленню, самовизначенню та гармонійному розвитку в суспільстві;

– соціально-психологічні тренінги спрямовані на зміну соціальних стереотипів, настанов та формування умінь і набуття досвіду у сфері міжособистісного спілкування;

– бізнес-тренінги, які пов'язані з виробленням та розвитком фахових компетентностей з метою розв'язання конкретних професійних завдань.

– Відповідно до цільової групи (аудиторії) виокремлюють:

– корпоративний тренінг, метою якого є формування командного духу в колективі, у тому числі й у закладах вищої освіти, налагодження ефективної комунікації між співробітниками, підготовка до розв'язання складних практичних завдань;

– відеотренінг, який ґрунтується на демонстрації попередньо підготовленого навчального матеріалу або використанні відеозапису тренінгової роботи;

– навчальний тренінг, який передбачає формування загальних та фахових (спеціальних) компетентностей у здобувачів освіти в межах певної навчальної дисципліни чи окремого напрямку підготовки майбутніх фахівців.

Згідно з тривалістю тренінги поділяються на багатоденний тренінг (тривалістю два дні та більше); одноденний тренінг; півторагодинний тренінг [7, с. 10].

Як видно з поданої характеристики, ця класифікація носить узагальнений характер і може стосуватись усіх форм та видів підготовки майбутніх випускників, а також може використовуватись у процесі вдосконалення та розширення уже сформованих умінь і навичок фахівців.

Тренінг у закладі вищої освіти розглядається насамперед як система вправ та завдань, що спрямовані на розвиток здібностей студентської молоді та формування у них професійних умінь і навичок (компетентностей). З позицій компетентнісного підходу, який активно використовується у вищій школі під навчальним тренінгом розуміють організаційну форму навчання, що базується на використанні активних (інтерактивних) технологіях, інтенсивних групових та міжособистісних комунікаціях, спрямована на набуття передусім освітнього, а потім соціального та професійного досвіду, на розвиток професійно вагомих та особистісних якостей, здібностей студентів, формування універсальних та предметних компетентностей.

Тренінгове навчання дає змогу ефективно поєднати форму організації освітнього процесу з ефективною інтерактивною технологією, що відрізняє його від традиційного. Наші спостереження за проведенням лекційно-практичних занять у ЗВО дають підстави стверджувати, що тренінги мають суттєві переваги над традиційними заняттями. Якщо метою традиційного навчання є виховання особистості студента орієнтованого на засвоєння певної суми знань та формування на їх основі умінь і навичок, то тренінгове навчання спрямоване на створення сприятливих умов для особистісно професійного становлення, формування загальних і фахових компетентностей. З позиції традиційної системи освіти навчання розглядається як педагогіка з елементами примусу, а тренінг ґрунтується на використанні партисипативної педагогіки.

Як пояснюють В. Ягоднікова та М. Гриньова, термін «партисипація» походить від латинської мови *participatio* (від слів: «*pars, partis*» – частина, участь і «*carere*» – брати, приймати) [8, с. 45]. Автори також зазначають, що українськими відповідниками поняттю «партисипація» є «співучасть» або «співпричетність». Крім цього традиційне навчання вимагає від викладача авторитарного стилю спілкування зі здобувачами освіти, а тренінги будуються на демократичному, активно-позитивному, довірчодіалогічному стилі комунікації.

Переваги тренінгового навчання також полягають у самостійному набутті студентами власного досвіду; дотриманні спільно вироблених правил, самоконтролю; здійсненні індивідуального, студентоцентричного підходу; самостійному пошуку нових знань та їх засвоєнні. Тренінг уможливає навчатись через дію, запам'ятовувати навчальний матеріал через усвідомлення, рефлексію на відміну від розвитку механічного запам'ятовування у ході викорис-

тання традиційних методів і прийомів навчання.

Практичне тренінгове заняття у поєднанні з новітньою педагогічною технологією вимагає використання різноманітних методів та прийомів освітньої діяльності. Тренінг сприяє створенню комфортних умов для співпраці викладача зі студентами, успішне його проведення залежить від педагогічної майстерності викладача. Сам процес тренінгу уможливає застосування таких методів активного навчання, як ігрові методи, групові тематичні дискусії, мозковий штурм, імітаційні вправи, ситуаційні методи (аналіз конкретних ситуацій, кейси), груповий тренінг, відеоаналіз тощо.

У системі підготовки медпрацівників у медичному закладі вищої освіти останнім часом велика увага приділяється формуванню комунікативної компетентності майбутніх фахівців. Цей процес здійснюється насамперед на заняттях з української мови (за професійним спрямуванням), а також під час засвоєння фахових дисциплін викладачі дбають про вдосконалення професійних та комунікативних умінь і навичок студентів. На сучасному етапі розвитку вищої школи перед майбутніми медичними фахівцями поставлено високі вимоги, які полягають не лише в досконалих знаннях зі спеціальності, а й у високому рівні володіння українською мовою, вільному користуванні нею у всіх стилях мовлення, особливо у професійній та офіційно-діловій сферах. Уміння спілкуватися фаховою українською мовою сприяє ефективному засвоєнню дисциплін медичної галузі, підвищує рівень взаємодії викладача зі студентами, допомагає орієнтуватися у професійній діяльності та підтримувати ділові контакти. Розглянемо особливості запровадження тренінгової інтерактивної технології на прикладі проведення занять з української мови (за професійним спрямуванням) для спеціальності 223 Медсестринство, освітньої програми «Екстрена медицина», освітнього ступеня «бакалавр» у Черкаській медичній академії. Метою цього навчального предмета є сформувати національно-мовну особистість, ознайомити майбутніх медичних працівників з основними вимогами до складання та оформлення професійних документів, сформуванню практичних навичок ділового усного і писемного спілкування в колективі, вдосконалити комунікативну компетентність. Відповідно до затвердженої робочої навчальної програми з дисципліни важливими темами для засвоєння є ті, що безпосередньо пов'язані з майбутньою професійною діяльністю здобувачів освіти екстреної медицини, зокрема це «Загальнонаукові тер-

міни, медична термінологія, професіоналізми», «Фахова документація парамедика», «Правила спілкування медичного фахівця у ході ділової комунікації», «Етикет службового спілкування», «Точність і доречність мовлення. Пароніми, омоніми та синоніми у професійному мовленні» тощо. З огляду на перераховані основні теми із зазначеного вище курсу, ми обрали основною технологією проведення практичних занять саме тренінгову у вигляді підготовлених вправ, завдань та кейсів, спрямованих на розвиток комунікативних умінь і навичок майбутніх парамедиків, на виявлення емпатії у них, наполегливості, удосконалення навичок спілкування з потенційними пацієнтами, на подолання комунікативних бар'єрів.

Перед тим як побудувати заняття з використанням тренінгових технологій, викладачеві дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» необхідно спочатку з'ясувати, що собою становить професія «Медичний працівник екстреної допомоги (парамедик)», яку впроваджено в Україні з 2017 року в ході медичної реформи. Завдання фахівця такого рівня полягає в наданні широкого спектру рятувальних медичних послуг за сучасними стандартами на догоспітальному етапі й своєчасному транспортуванні хворого чи постраждалого до лікарні.

До найбільш популярних методів активного навчання вчені зараховують кейси та аналіз конкретних ситуацій. Метод кейсів складається із набору завдань, що вимагають застосування теоретичних знань студентами на практиці. Завдання можуть оформлятися на окремих картках у вигляді текстів, дібраних слів, словосполучень, схем та малюнків і можуть пропонуватись майбутнім фахівцям як комплекс тематично дібраних завдань, так і завдань, що тематично між собою непов'язані. Наприклад, у ході розгляду теми «Загальнонаукові терміни, медична термінологія, професіоналізми» студентам подаються такі завдання:

Завдання 1. Поясніть значення поданих слів, що використовуються у професійному мовленні медичних працівників.

Розтин, діагноз, анамнез, алопатія, анафілактичний шок, гіпотиреоз, артеріальна гіпертензія, перкусія, гематома, некроз.

Завдання 2. За тлумаченням поняття доберіть термін, що йому відповідає.

Судомна поза, спричинена різким підвищенням тону м'язів шиї, спини, живота і кінцівок.

Фізіологічний процес всмоктування, тобто проникнення лікарських речовин та ксенобіотиків крізь клітинні мембрани, а потім у кров і лімфу.

Терміни: опістотонус, абсорбція ліків.

Розглядаючи тему «Фахова документація парамедика», викладач може запропонувати майбутнім фахівцям кейс із таких завдань:

Завдання 1. Схарактеризуйте за поданим фрагментом вид документа медичного працівника, його призначення, ступінь гласності, терміни зберігання.

Прибуває на місце події за викликом, оцінює стан здоров'я осіб, що стали жертвами нещасних випадків, стихійних лих та інших надзвичайних ситуацій, а також самостійно або після консультації з профільним лікарем приймає рішення щодо надання екстреної медичної допомоги.

Завдання 2. Для теоретичної підготовки парамедика важливо знати сутність такого документа як Положення про відділення невідкладної (екстреної) медичної допомоги лікарні. Складіть тези основного змісту цього документа.

Завдання 3. У документі Положення про єдину систему надання екстреної (невідкладної) медичної допомоги вказано два рівні управління цією системою – центральний та територіальний. Розкрийте сутність понять цих двох рівнів.

Завдання 4. Уявіть, що ви працюєте в одному із центрів невідкладної медичної допомоги і вам необхідно заповнити картку виклику парамедика до пацієнта.

ЧАС	Прийому: годин ____ хвилин ____	« ____ » _____ 20 ____ року № _____
	Передачі: годин ____ хвилин ____	Диспетчер № _____ Робоче місце № _____
ПЕРЕДАНО	Візду: годин ____ хвилин ____	Привід до виклику: _____
	Приїзду: годин ____ хвилин ____	_____
	Закінчення: годин ____ хвилин ____	_____
	Повернення на підстанцію: годин ____ хвилин ____	_____
	підстанції № _____ бригаді ШМД № _____ у поліклініку, пункт невідкладної медичної допомоги, інше (вказати) _____ тел. _____ ресстр. № _____ Прийняв: _____ Передав: _____	Адреса виклику: Район (масив) _____ вул. _____ буд. _____ корп. _____ кв. _____ під'їзд _____ поверх _____ Вхід з: вулиці _____ двору _____ тел. _____ Прізвище _____ Вік _____ Стать Ч/Ж Хто викликає _____

Завдання 5. *Парамедик веде записи у Щоденнику роботи відділення невідкладної (екстреної) медичної допомоги лікарні, куди вносить: дату виклику; кількість звернень; звернення, відмовленні за необґрунтованістю; нещасні випадки та травми; перевезення хворих, потерпілих; безрезультатні виїзди. Спроектуйте бланк сторінки такого щоденника, враховуючи зазначені вище параметри.*

Для ефективного використання методу аналізу конкретних ситуацій викладач може вибрати ігрову форму проведення практичного заняття. Наприклад, він об'єднує студентів у дві групи. Учасники першої групи виконують роль парамедиків, а учасники другої – пацієнтів, до яких зроблено виклик невідкладної (екстреної) медичної допомоги. Студенти, які виконують роль парамедиків отримують картки, на яких зазначено симптоми хворого. На основі них студентам необхідно побудувати й записати запитання, які вони можуть поставити пацієнту під час «візиту», щоб швидко зорієнтуватися у наданні допомоги. Учасникам другої групи необхідно продумати і записати відповідно до визначеної причини виклику симптоми, що стануть відповіддю на поставленні запитання «парамедиків».

На практичному занятті з української мови (за професійним спрямуванням), використовуючи метод аналізу конкретних ситуацій, викладач орієнтує студентів, об'єднаних у кілька груп, на виконання завдань, що пов'язані із записом фраз, адресованих пацієнту відповідно до обов'язків парамедика та ситуації, в яку він потрапив:

1. *Парамедик заспокоює пацієнта, пояснює йому медичні процедури, які виконує або виконуватиме медична лінійна бригада, налагоджує взаємодію між пацієнтом і медичною бригадою.*

2. *Парамедик моніторить зміни стану здоров'я пацієнтів під час транспортування долікувальних, реабілітаційних та інших медичних установ, за необхідності допомагає персоналу відділення екстреної медичної допомоги.*

Для майбутнього парамедика важливим однаковою мірою є володіння як писемним, так і усним мовлення українською мовою. Наші спостереження показують, що в практичній діяльності медичних працівників частіше використовуються засоби саме ділової комунікації. Для вироблення умінь і навичок усного спілкування служать окремі теми з курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)», зокрема

«Правила спілкування медичного фахівця у ході ділової комунікації», «Етикет службового спілкування». З метою формування та вдосконалення комунікативної компетентності студентів спрямоване використання методу усного моделювання службових ситуацій, яке посідає чинне місце в тренінговій технології на заняттях із майбутніми парамедиками. Так, наприклад, студентам можна запропонувати низку завдань, орієнтованих на моделювання розмов із пацієнтами, колегами, працівниками інших медичних служб:

1. *Побудуйте монолог прийняття виклику відділення невідкладної (екстреної) медичної допомоги, використовуючи такі ключові фрази: уважно слухаю; що вас турбує; опишіть ситуацію, що склалася; вкажіть адресу; назвіть симптоми тощо.*

2. *Складіть ділову телефонну розмову (діалог парамедика з працівником аптеки з приводу наявності в ній необхідних лікарських засобів).*

3. *Одним з обов'язків парамедика є транспортування пацієнта до лікарні та передача його у приймальне відділення лікарні. Продумайте та зафіксуйте діалог між парамедиком та працівником лікарні щодо передачі пацієнта.*

Значна частина тем з курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» пов'язана не лише із практичним оволодінням мовлення, а й із засвоєнням деякого теоретичного матеріалу, як, наприклад, функціонування стилів української мови, їх призначення та використання в суспільному житті громадян України, класифікація документів за різними ознаками, вивчення закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», літературні норми української мови тощо. Розгляд цих тем у ході застосування тренінгової технології можна здійснити за допомогою самостійної підготовки студентами презентацій.

Наприклад, як домашнє завдання викладач подає фрагмент майбутньої презентації (розглянемо на прикладі теми «Стил української мови»): розмовний, науковий, офіційно-діловий, публіцистичний, художній, конфесійний (релігійний) стилі. Студентам необхідно навпроти назви кожного стилю коротко вказати на його сутність, характерні ознаки та подати дібрані приклади речень. Або, вивчаючи тему «Фахова документація парамедика», студентам пропонуємо скласти презентацію, пов'язану з класифікацією документів, зазначаючи вид, походження, призначення,

термін зберігання, форму, ступінь гласності з наведенням прикладів конкретних документів.

Оскільки тренінгова технологія ґрунтується загалом на використанні інтерактивних методів навчання, то викладач на заняттях з української мови (за професійним спрямуванням) може частіше звертатися до різноманітних прийомів взаємодії студентів академічної групи.

Наприклад, під час вивчення теоретичних питань про стилі української мови та їхніх специфічних ознак студентам доречно запропонувати погратись у своєрідний «акваріум». Для цього викладач обирає 3-4 студенти, які добре обізнані з темою заняття, і «сади́ть» їх у цей «акваріум». Вони отримують завдання розробити вправу або тест із зазначеної теми. Прикладом таких завдань можуть бути:

Завдання 1. Прочитайте речення і визначте, до яких стилів вони належать. Обґрунтуйте розподіл.

1. Матеріали пам'яток дають змогу простежити, як формувалися ці нові синтаксичні зв'язки числівників з іменниками.

2. Я, Степаненко Любов Петрівна, дурчаю старшій медичній сестрі педіатричного відділення Іванчук Олені Сергіївні отримати у поштовому відділенні зв'язку грошовий переказ на моє ім'я за опубліковану статтю в журналі «Здоров'я дитини».

3. Україна за роки незалежності зміцнила свою економіку, розвинула систему середньої та вищої освіти, провела низку реформ у сфері охорони здоров'я громадян держави.

4. Скажіть, будь ласка, на якому поверсі вашого центру первинної медико-санітарної допомоги знаходиться кабінет сімейного лікаря? – На другому поверсі у лівому крилі будівлі.

Завдання 2. За деякими специфічними особливостями необхідно визначити назву стилю української мови та самостійно дібрати речення, яке належить до цього стилю. Специфічними ознаками можуть бути: розмова між двома або кількома особами на тему, пов'язану з обговоренням цікавих новинок шоу-бізнесу; переконливі аргументи на підтвердження теми про те, що літературна українська мова ґрунтується на дотриманні вироблених у суспільстві норм; репортаж із проведення футбольного матчу української збірної зі збірною Франції; Положення про відділення невідкладної (екстреної) медичної допомоги лікарні.

Під час складання завдань творчою групою, яка знаходиться у так званому «акваріумі» викладач із рештою аудиторії проводить фронтальну бесіду про роль, призначення та сфери функціонування стилів української мови. Після чого група студентів, яка брала участь у бесіді, виконує завдання, що були підготовлені учасниками «акваріума».

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, використання на заняттях з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» у медичних ЗВО тренінгу є ефективною інтерактивною технологією професійної підготовки майбутніх медичних працівників, формування у них загальних та фахових (спеціальних) компетентностей, зокрема комунікативної, що стане запорукою успіху у подальшій професійній діяльності здобувачів освіти. Окремі аспекти цієї науково-педагогічної проблеми потребують глибшого вивчення, особливо використання тренінгу у проведенні дистанційної форми навчання.

Список бібліографічних посилань

1. Академічний тлумачний словник української мови. URL: <http://sum.in.ua/s/treningh>.
2. Тараненко Г.Г., Поправко О.В. Імплементация тренінгових технологій в освітній процес закладу вищої освіти як умова особистісного та професійного зростання майбутнього фахівця. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, 2021. № 74. Т. 3. С. 153–158.
3. Fedorchuk V., Voloshchuk M. Socio-psychological training as means of communicative competence in the inclusive educational environment. *Інклюзія і суспільство*, 2022. Вип. 1. С. 63–68.
4. Буряченко А.Є., Гризоголазов Д.В., Славкова А.А. Тренінгові форми навчання у викладанні фінансових дисциплін. *Освітня аналітика України*, 2020. № 1 (8). С. 62–71.
5. Стинська В., Карпенко О. Тренінгові технології у практиці підготовки майбутніх викладачів закладу вищої освіти. *Людинознавчі студії. Серія «Педагогіка»*, 2021. Вип. 12 (44). С. 172–177.
6. Підгурська В.Ю. Використання тренінгових форм навчання у процесі формування професійного мовлення майбутніх учителів початкових класів / Medzinárodná vedecko-praktická konferencia «Stav, problém a perspektívy pedagogického štúdia a sociálnej práce»: zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie (28 – 29 októbra 2016 r.) / Šéf redaktor prof. JUDr. Stanislav Mráz, CSc. *Vysoká škola Danybius, Sládkovicovo, Slovenskár epublika*, 2016. S. 244–247.
7. Тренінгове навчання в закладі вищої освіти : навчально-методичний посібник / М.В. Афанасьєв, Г.А. Полякова, Н.Ф. Романова та ін.; за заг. ред. професора М.В. Афанасьєва. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 323 с.
8. Ягоднікова В., Гриньова М. Партисипативний підхід до виховання лідерських якостей підлітків. *Молодь і ринок*. 2021. №11–12(197-198). С. 44–49.

References

1. Academic explanatory dictionary of the Ukrainian language. Retrieved from <http://sum.in.ua/s/treningh> [in Ukr.].
2. Taranenko, H.G., Popravko, O.V. (2021). Implementation of training technologies in the educational process of a higher education institution as a condition for personal and professional growth of a future specialist. *Pedagogy of creative personality formation in higher and secondary schools*, 74(3): 153–158 [in Ukr.].
3. Fedorchuk, V., Voloshchuk, M. (2022). Socio-psychological training as means of communicative competence formation in the inclusive educational environment. *Inclusion and society*, 1: 63–68 [in Ukr.].
4. Buryachenko, A. E., Gryzoglazov, D. V., Slavkova, A. A. (2020). Training forms of education in teaching financial disciplines. *Educational analytics of Ukraine*, 1(8): 62–71 [in Ukr.].
5. Cytynska, V., Karpenko, O. (2021). Training technologies in the practice of training future teachers of a higher education institution. *Humanities studies. «Pedagogy» series*, 12(44): 172–177 [in Ukr.].
6. Pidgurska, V.Yu. (2017). The use of training forms of education in the process of forming professional speech of future primary school teachers. Retrieved from <http://eprints.zu.edu.ua/25075/> [in Ukr.].
7. Afanasyev, M.V., Polyakova, G.A., Romanova, N.F. and others (2018). Training training in a higherical manual. In M.V. Afanasyev (Ed.). Kharkiv: HNEU named after S. Kuznetsa, 2018. 323 p. [in Ukr.].
8. Yagodnikova, V., Hrynyova, M. (2021). Participatory approach to training leadership qualities of teenagers. *Youth and the market*, 11–12(197–198): 44–49 [in Ukr.].

SYTNIK Tetiana

Doctor science in Pedagogy, Head of Humanities Department,
Cherkasy Medical Academy

**THE USE OF TRAINING AS AN INTERACTIVE LEARNING TECHNOLOGY
IN CLASSES ON THE DISCIPLINE "UKRAINIAN LANGUAGE (for professional purposes)"
IN MEDICAL INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION**

Summary. The effective formation of future graduates of higher education institutions largely depends not only on the quality and depth of acquired professional knowledge, but also on the extent to which they will be able to professionally implement them in the complex, fast-paced conditions of their future activities. At the current stage of the country's social and economic development, it is important for a specialist in any field to have formed skills for self-development, the ability to analyze and think critically, draw reasonable conclusions, listen to the opinions and positions of colleagues, work effectively in a team and carry out successful communication, establish and maintain business contacts with partners, subordinates and clients. There are different ways to solve these important tasks, but one of the effective ways can be a combined teaching of academic disciplines in higher education institutions based on the use of traditional teaching technologies and the latest ones, in particular training. This will allow future specialists to clearly imagine their future professional activities, to have in their arsenal practical material for further use directly at the place of employment.

Purpose. The purpose of the article is to analyze the use of training and develop recommendations for improving the methodology of the training method in the process of language training of future medical workers.

Methods. During the research, pedagogical analysis of scientific and pedagogical literature, grouping and generalization of collected practical material, and modeling were used.

Results. The article is devoted to the disclosure of the topic of using training as an interactive technology for training future medical workers in the discipline "Ukrainian language (for professional purposes)". It thoroughly clarifies various approaches to the interpretation of the very concept of "training". From the analysis of the scientific and pedagogical literature on the researched problem, it is known that it is considered by scientists in several aspects, namely: as an organizational form of the educational process, as an interactive teaching method, as the latest technology, as a system of exercises and tasks in the educational discipline, etc. The classification of trainings, known in scientific circles, according to the following

characteristics: purpose (trainings for personal growth, socio-psychological, business trainings), target group (corporate training, video training, educational training), duration (multi-day, one-day, one-and-a-half-hour training) is presented. The article focuses on the advantages of training technology over the traditional system of education, which include students' independent acquisition of their own experience; their compliance with jointly developed rules, self-control; implementation of an individual, student-centered approach by teachers; learning through action; democratic, active-positive, trusting-dialogical style of communication of subjects of the educational process. In view of the analyzed scientific and pedagogical sources, it was concluded that training should be considered as an effective combination of classes as an organizational form of the educational process with innovative (interactive) learning technology, especially if it concerns practical classes in higher education. This is exactly what the course "Ukrainian language (for professional purposes)" is in medical institutions of higher education. The article analyzes the features of the use of training in the practical professional training of future medical workers based on the material of the system of exercises and tasks from this educational discipline.

Conclusion. Therefore, the use of training in classes on the discipline "Ukrainian language (for professional purposes)" in medical higher educational institutions is an effective interactive technology for the professional training of future medical workers, the formation of their general and professional (special) competencies, in particular communicative, which will be a guarantee of success in the future professional activities of applicants for education. Some aspects of this scientific and pedagogical problem require deeper study, especially the use of training in distance learning.

Keywords: training; interactive training technology; classes in the discipline "Ukrainian language (for professional purposes)"; training of future medical workers; medical institution of higher education.

Одержано редакцію 01.06.2023
Прийнято до публікації 19.06.2023